

ali podobnim naslovom. Sčasoma bi se lahko seznamili oblikovali tudi v bolj preišljene načrte. Pred leti so bili objavljeni mnogi naslovi nalog iz vseh slovenskih šol v knjigi Ideološko-politična vzgoja in izobraževanje na šolah. Za širjenje domiselnih naslovov in za razvijanje spisja sploh ni bilo gotovo koristno, če bi pedagoška služba tudi nadalje prevzela zbiranje, analiziranje in objavljanje naslovov slovenskih šolskih nalog.

Uporabljena literatura: Andrej Praprotnik, Spisje v ljudski šoli, 1881; Matija Lichtenwallner, Prosto spisje v ljudski šoli, 1908; Silva Trdina, Obravnava spisja v osnovni in srednji šoli, Sodobna pedagogika 1952; Gustav Šilih, Metodika slovenskega jezikovnega pouka, 1955; Albert Žerjav, Problem obnov in predelav pri spisovnem pouku v obvezni šoli, Sodobna pedagogika 1957; Alfons Kopriva, Vrste spisov in njih izvedba v obvezni šoli, JiS 1957/58; Martin Silvester, Slovenske naloge v srednji šoli, JiS 1959/60; Jelica Mesesnel, Ustno in pisмено izražanje v nižjih razredih; Marija Jalen, Pisμένο izražanje učencev v osnovni šoli, Bilten Zavoda za prosvetno pedagoško službo v Ljubljani, 1967.

Matej Rode

Gimnazija v Celju

GLAVNI ŠTEVNIKI V RUŠČINI IN SLOVENŠČINI

(poskus kontrastivne analize)

Potreba, da bi tudi znanstveno podprli vedno bolj razširjeno poučevanje tujih jezikov, je rodila novo panogo jezikoslovja — kontrastivno jezikoslovje. Izoblikovalo se je ob spoznanju, da je težave, ki nastanejo pri pouku tujega jezika, mogoče predvideti, se nanje pripraviti in jih tako laže premagati. Večina težav pri pouku tujega jezika izvira namreč iz razlik med jezikom, ki ga učenec že zna, in jezikom, ki se ga uči. Odkriti te razlike je ena glavnih nalog kontrastivnega jezikoslovja. To skuša doseči s primerjanjem, ki ima za cilj ne le ugotavljati sorodstvene zveze med jezikoma, kot to dela primerjalno jezikoslovje, ampak najti razlike v strukturah dveh jezikov in to na vseh ravneh. Dosežke naj bi strnili v kontrastivno slovnico dveh jezikov. To naj bi ne bil učbenik tega ali onega jezika, ampak le pomagalo učitelju pri izbiri metode in gradiva, s katerimi bi uspešneje opravljal svoje delo, poučeval enega od primerjanih jezikov.

Razen tega osnovnega, pedagoškega namena ima kontrastivno jezikoslovje še svoj splošno jezikoslovni namen. Ob primerjanju dveh jezikov se bomo bolj zavedali vsakega od njiju in morda opazili tudi kaj takega, kar smo ob preučevanju enega samega morda prezrli.

Za poskus sem izbral števnike, ali točneje le njihov del — glavne števnike, ker tvorijo zaključen sistem in se pomensko v glavnem ujemajo v obeh jezikih, povzročajo pa slovenskim dijakom precej težav.

Ker kontrastivno jezikoslovje še vedno nima izdelane lastne metode (1*) in še vedno ni podrobnih strukturalnih opisov ne ruščine ne slovenščine, sem primer-

* Številka v oklepaju pomeni zaporedno številko dela v seznamu literature.

janje opravil s podatki, ki mi jih nudita slovnici (2, 3). Pomagal sem si tudi z različnimi učbeniki, priročniki, slovarji in monografijami (4—14). V veliko pomoč so mi bili dosežki Jugoslovanskega projekta za kontrastivno analizo srbohrvaškega in angleškega jezika, objavljeni v njihovih publikacijah (15), in še posebej prispevek Dore Maček *Števniki in oznake za količine v angleščini in srbohrvaščini* (16). V marsičem sem se opiral tudi na knjigo R. P. Stockwella *Angleške in španske slovnične strukture* (17).

Pri analizi sem opustil fonološko raven, ker jo je mogoče obravnavati le kot samostojno celoto.

0. Glavni števniki so tako v ruščini kot v slovenščini besede, ki povedo število stvari ali z njimi poimenujemo številke. Pomensko se v obeh jezikih ujemajo.

1. V obeh jezikih tvorimo glavne števnike iz določenega števila podstav z izpeljavo ali s sklapljanjem (*odinnadcat'*, enajst; *pjat'desjat*, petdeset). Tvorimo jih po naslednjem sistemu: (razpredelnica št. 1)

tvorba števnikov			
številka	simbol	ruščina	slovenščina
1	Š ₁	Š ₁	Š ₁
2—9	Š ₂	Š ₂	Š ₂
11—19	Š ₃	Š _{1, 2} -nadcat'	Š _{1, 2} -najst (-jst)
20, 30, 50—80	Š ₄	Š ₂ -desjat (-dcat')	Š ₂ -deset (-jset)
21, 22... 99	Š ₅	Š _{4, 10, 11} + Š _{1, 2}	Š _{1, 2} -in- Š ₄
200, 300...	Š ₆	Š ₂ -sot (-sti, -sta)	Š ₂ -sto
101, 102...	Š ₇	Š _{6, 12} + Š _{1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 11}	Š _{3, 12} + Š _{1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 11}
1001, 1002...	Š ₈	Š* _{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12} + Š _{13, 14, 15, 16} + Š _{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12}	Š* _{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12} + Š _{13, 14, 15, 16} + Š _{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12}
10	Š ₉	Š ₉	Š ₉
40	Š ₁₀	Š ₁₀	Š ₄
90	Š ₁₁	Š ₁₁	Š ₄
100	Š ₁₂	Š ₁₂	Š ₁₂
1000	Š ₁₃	Š ₁₃	Š ₁₃
10 ⁶	Š ₁₄	Š ₁₄	Š ₁₄
10 ⁹	Š ₁₅	Š ₁₅	Š ₁₅
10 ¹²	Š ₁₆	Š ₁₆	Š ₁₆

* Če člen Š₁ ni poudarjen, ga navadno opuščamo.

Legenda: Š števniki, Š₁, Š₂... tipi števnikov

Š »—« pišemo skupaj »+« pišemo ločeno,

» ()« alomorfi, morfemi z istim pomenom.

1. 1. Razlike v tvorbi so pri Š₅, Š₁₀, in Š₁₁.

1. 1. 1. Števnike tipa Š₅ pišemo v ruščini ločeno in imajo desetice na prvem mestu (*pjat' desjat pjat'*). V slovenščini jih pišemo skupaj, imajo na prvem mestu enice, oba dela pa veže -in- (petinpetdeset).

1. 1. 2. Števnika tipa Š₁₀ in Š₁₁ v slovenščini nimata posebnih oblik in ju tvorimo po tipu Š₄.

2. Oba jezika pri glavnih števnikih ne ločita spola. Izjeme so le »1«, »2« ter Š₁₃, Š₁₄, Š₁₅ in Š₁₆, v slovenščini pa še »3« in »4«.

2. 1. Pri »1« ločita jezika še vse tri spole (*odin slon, odna knjiga, odno okno*; en slon, ena knjiga, eno okno). V slovenščini ima »1« še posebno obliko *eden* za moški spol, če je rabljena samostalniško. (*Eden je ostal, drugi so zbežali.*)

2. 2. Za »2« ima ruščina dve obliki: *dva* za moški in srednji spol (*dva slona, dva okna*) ter »dve« za ženski spol (*dve knjigi*). Slovenščina ima prav tako dve obliki, le da rabi *dva* samo za moški spol (*dva slona*), »dve« pa za ženski in srednji spol (*dve knjigi, dve okni*).

2. 3. Š₁₃ je v ruščini ženskega spola (*odna tysjača*), v slovenščini pa moškega (en tisoč).

2. 4. Š₁₄ in Š₁₅ sta v obeh jezikih moškega spola.

2. 5. Š₁₅ je v ruščini moškega spola (*odin milliard*), v slovenščini pa ženskega (ena milijarda).

2. 6. »3« in »4« imata v slovenščini po dve obliki: *trije, štirje* za moški spol ter *tri, štiri* za ženski in srednji.

2. 7. Razlike v spolu pri glavnih števnikih so pri »2«, »3«, »4«, pri Š₁₃ in Š₁₅ ter delno pri Š₁.

3. Posebne oblike za množino pri glavnih števnikih imata oba jezika le še pri števnikih tipa Š₁, Š₁₃, Š₁₄, Š₁₅ in Š₁₆.

3. 1. Za Š₁ ima ruščina le eno obliko za množino (*odni*), slovenščina pa ima za vsak spol svojo obliko (*eni, ene, ena*).

3. 2. Š₁₃, Š₁₄, Š₁₅ in Š₁₆ se glede števila v obeh jezikih ravnaajo kot samostalniki.

3. 3. Razlike so torej le pri Š₁.

4. Naglas je v imenovalniku ednine pri glavnih števnikih razvrščen takole: (razpredelnica št. 2)

tip	mesto naglasa	
	ruščina	slovenščina
Š ₁	zadnji zlog	prvi zlog
Š ₂	prvi zlog razen »4« (drugi)	prvi zlog razen »9« (drugi)

tip	mesto naglasa	
Š ₃	prvi zlog obrazila razen »11«, »14« (drugi zlog podstave)	dubleta: ali prvi zlog obrazila ali prvi zlog podstave z izjemo »11« »19« (drugi zlog podstave)
Š ₄	prvi del sklopa, razen »50«, »60« (zadnji zlog)	prvi del sklopa
Š ₅	vsak člen po svoje	prvi del sklopa
Š ₆	drugi del sklopa, razen »200«, »300«, »400« (prvi del sklopa)	prvi del sklopa
Š ₇ , Š ₈	vsak člen po svoje	vsak člen po svoje
Š ₉	prvi zlog	zadnji zlog
Š ₁₀	prvi zlog	kot Š ₄
Š ₁₁	predzadnji zlog	kot Š ₄
Š ₁₂ , Š ₁₃	prvi zlog	prvi zlog
Š ₁₄ , Š ₁₅ , Š ₁₆	zadnji zlog	zadnji zlog

4. 1. Razlike v mestu naglasa v imenovalniku ednine so pri »4«, »9«, »10«, »11«, »14«, »50«, »60«, »500«, »600«, »700«, »800«, »900« ter pri Š₁ in Š₅.

5. Glavne števnike pregibamo po naslednjih vzorcih: (razpredelnica št. 3)

števnik	način pregibanja	
	ruščina	slovenščina
1	kot pridevnik	kot pridevnik
2	posebna sklanjatev	kot zaimек
3	posebna sklanjatev	posebna sklanjatev
4	posebna sklanjatev	števniška sklanjatev
5—20, 30	kot samostalniki tretje sklanjatve	števniška sklanjatev
50—80	oba dela sklopa	števniška sklanjatev
Š ₅	vsak člen po svoje*	števniška sklanjatev
Š ₆	oba dela sklopa	števniška sklanjatev
Š ₇ , Š ₈	vsak člen po svoje*	le zadnji člen po svoje
Š ₉	kot samostalnik tretje sklanjatve	števniška sklanjatev
Š ₁₀ , Š ₁₁	posebna sklanjatev	števniška sklanjatev
Š ₁₂	posebna sklanjatev	posebna sklanjatev
Š ₁₃ , Š ₁₄	kot samostalnik	kot samostalnik
Š ₁₅ , Š ₁₆		

* V pogovornem jeziku je čutiti težnjo, da bi pregibali le zadnji ali zadnja člena.

5. 1. Razlike pri pregibanju so pri Š₂, Š₃, Š₄, Š₅, Š₆, Š₇, Š₈, Š₁₀, Š₁₁, Š₁₂.

5. 1. 1. Če v slovenščini števnik le poimenuje številko, ga sploh ne sklanjamo (če šest delimo s tri, dobimo dva).

6. Po naglasnih tipih razdelimo števnike takole:

naglasni tip	ruščina	slovenščina
nepremični	Š ₃ , Š ₁₁ , Š ₁₃ , Š ₁₄ , Š ₁₅ , Š ₁₆	vsi števniki
premični	Ø	Ø
končniški	1, 2, 3, 5–9,* Š ₉ , Š ₁₂	Ø
mešani	4, 20, 30, Š ₁₀	Ø

* Pri poštevanke imajo ti števniki izjemoma naglas na prvem zlogu.

6. 1. Pri števnikih z dvema ali več naglasi (Š₇, Š₈ in ruski Š₅) se naglas ravna po naglasu členov.

6. 2. Razlike so pri Š₁, Š₂, Š₉, Š₁₀, Š₁₂.

7. Glavni števniki se v obeh jezikih vežejo le s samostalniki. Pri tem je v imenovalniku pa tudi v dajalniku, če je enak imenovalniku, odnosnica števniki. V drugih sklonih je odnosnica samostalnik (*dam dvumja učencam, dam dvema dijakoma*).

7. 1. V imenovalniku-dajalniku zahteva števniki naslednje oblike:

številka	oblika	
	ruščina	slovenščina
1	imenovalnik ednine	imenovalnik ednine
2	rodilnik ednine	imenovalnik dvojine
3	rodilnik ednine	imenovalnik množine
4	rodilnik ednine	imenovalnik množine
5 in dalje	rodilnik množine	rodilnik množine

Pri tem velja, da pri Š₅ v ruščini in Š₇ in Š₈ v obeh jezikih samostalnik vežemo na zadnji člen (*Pjal'sot četyre knigi, petsto štiri knjige*).

7. 2. Če ima samostalnik, ki je prilastek števniku, še svoj prilastek (*dva bol'sih doma, dve veliki hiši*), se le-ta ravna po naslednjem sistemu:

številka	oblika prilastka	
	ruščina	slovenščina
1	imenovalnik ednine	imenovalnik ednine
2	rodilnik množine*	imenovalnik dvojine
3	rodilnik množine*	imenovalnik množine
4	rodilnik množine*	imenovalnik množine
5 in dalje	rodilnik množine	rodilnik množine

* Pri samostalnikih ženskega spola je možen tudi imenovalnik množine.

7. 3. Enako se ravnaajo tudi substantivirani pridevniki (*dve zapjatyh*).

7. 4. V vseh drugih sklonih (razen imenovalnika-dajalnika), se prilastek ravna po samostalniku (*s pjaťju horošimi tovariščami, s petimi dobrimi tovariši*).

7. 5. Razlike so pri »2«, »3« in »4« in pri števnikih tipa Š₇ in Š₈ ter Š₅ v ruščini, pri katerih je zadnji člen eno od teh števil, pa tudi Š₁₄, Š₁₅ in Š₁₆, če imajo pred seboj eno od omenjenih števil.

8. Če razlike, do katerih smo prišli, strnemo v razpredelnico, bomo dobili naslednjo podobo: (razpredelnica št. 4)

TIP	razlika	1	2	3	4	5	6	7
Š ₁		○	—	×	×	—	×	—
Š ₂		—	○	—	○	×	×	○
Š ₃		—	—	—	○	×	—	—
Š ₄		—	—	—	○	×	—	—
Š ₅		×	—	—	×	×	—	○
Š ₆		—	—	—	○	×	—	—
Š ₇		—	—	—	—	×	—	○
Š ₈		—	—	—	—	×	—	○
Š ₉		—	—	—	×	×	×	—
Š ₁₀		×	—	—	—	×	×	—
Š ₁₁		×	—	—	—	×	×	—
Š ₁₂		—	—	—	—	×	×	—
Š ₁₃		—	×	—	—	—	—	○
Š ₁₄		—	—	—	—	—	—	○
Š ₁₅		—	×	—	—	—	—	○
Š ₁₆		—	—	—	—	—	—	○

Legenda: — razlik ni, × popolna razlika, ○ delna razlika; 1 tvorba, 2 spol, 3 množina, 4 naglas v imenovalniku ednine, 5 način pregibanja, 6 naglasni tip, 7 vezava.

9. Razen sistemskih razlik so tudi razlike v rabi glavnih števnikov v obeh jezikih.

9. 1. Števník Š₁ ima razen svojega osnovnega pomena še vrsto drugih: (razpredelnica št. 5)

zaporedna številka	pomen	ruščina	slovenščina
1	sam	<i>Ja ostalsja odin.</i>	∅
2	samo, le	<i>v odnom plaťje</i>	∅
3	isti	<i>my odnogo mnenija</i>	sva enih misli
4	edino	<i>bežat' — odno spasen'e</i>	∅
5	nesestavljen	<i>odin jazyk</i>	iz enega kosa
6	enak	<i>počti odnih let</i>	približno enih let
7	prvi	<i>vynul odnu tetrad', potom druguju</i>	eden je dražil, drugi je udaril
8	neki	<i>v odnom departamente</i>	en dan je ušel
9	nekateri	<i>odni govorjat</i>	eni pravijo

9. 1. 1. Razlike so pri pomenih 1, 2 in 4.

9. 2. Namesto *odin* uporablja ruščina pri štetju, predvsem v pogovornem jeziku, tudi besedo *raz* (*ráz, dva, tri*).

9. 3. Razen za označevanje določenega števila uporabljata oba jezika nekatere glavne števnike tudi za izražanje približnih in nedoločnih količin (*dva-tri*, dva, tri).

9. 4. Za oznako približnega števila uporablja ruščina tudi obratni besedni red: da najprej postavi samostalnik, nato šele števnik (*čelovek tridcat'*). Slovenščina izraža to z nedoločnim zaimkom *kak* (kakih trideset ljudi).

9. 5. Pri matematičnih operacijah uporablja ruščina naslednje formule:

seštevanje*	<i>k</i>	+	D	+	<i>pribavit'</i>	+	I	+	<i>budet</i>	+	I
odštevanje*	<i>ot</i>	+	R	+	<i>otnjat'</i>	+	I	+	<i>budet</i>	+	I
množenje	I	+	<i>umnožit' na</i>	+	I	+	<i>budet</i>	+	I		
deljenje	I	+	<i>razdelit' na</i>	+	I	+	<i>budet</i>	+	I		

Slovenščina ima naslednje formule:

seštevanje	I	+	in	+	I	+	je	+	I
odštevanje	I	+	manj	+	I	+	je	+	I
množenje	I	+	krat	+	I	+	je	+	I
deljenje	I	+	deljeno z	+	I	+	je	+	I

Legenda: I imenovalnik, R roditeljski, D dajalnik.

* Razen omenjenih formul pozna ruščina še nekaj drugih, toda te sta najbolj razširjeni.

9. 6. Pri nekaterih samostalnikih moškega spola (**rjad, čas, šag, šar**) se v zvezi s števnikoma »2«, »3«, in »4« naglas s podstave prenese na obrazilo (*dva šagá, tri časá*).

10. Razlike, ki smo jih ugotovili s primerjanjem glavnih števnikov v ruščini in slovenščini, so po razpredelnici, ki jo je sestavil R. P. Stockwell, v večini primerov tipa II/4, kar pomeni, da so oblike, o katerih je govora, v obeh jezikih obvezne, da se semantično in funkcionalno ujemajo, razlike pa so le v strukturi (17). Po hierarhiji težavnosti, ki jo je v isti knjigi sestavil avtor, zavzemajo te razlike dokaj visoko mesto, kar pomeni, da povzročajo učencem precej težav.

11. Iz razvrstitve razlik lahko ugotovimo, da je največ težav pri pregibanju števnikov ter nekoliko pri naglasu. Pri posameznih tipih pa je največ razlik pri Š₁, Š₂ in Š₅.

12. Čeprav je glavni namen vsake kontrastivne analize dati praktična navodila za pouk, jih pričujoči poskus ne more dati. Obseg analizirane snovi je bil preskromen, da bi iz nje lahko prišli do praktičnih sklepov. To je naloga, ki nas čaka, ko bomo na podoben način obdelali še vrstilne, ločilne in množilne števnike ter besede za nedoločene količine.

Literatura:

1. Rudolf Filipović: Početna faza rada na projektu »Kontrastivna analiza hrvatskosrpskog i engleskog jezika«. Jugoslovenski projekt za kontrastivnu analizu srpskohrvatskog i engleskog jezika. Prilozi i građa 1, Zagreb 1969, str. 4—9.
2. Grammatika russkogo jazyka. Tom I. Akademija nauk SSSR, Moskva 1953.
3. Slovenska slovnica. Sestavili A. Bajec, R. Kolarič, M. Rupel. Ljubljana 1956.
4. Jože Toporišič: Slovenski knjižni jezik I—III. Maribor 1965—1967.
5. Jože Toporišič: Zakaj ne po slovensko. Ljubljana 1969.
6. Franc Jakopin: Slovnica ruskega knjižnega jezika. Ljubljana 1968.
7. N. S. Valgina in drugi: Sovremennyy russkij jazyk. Izdanie 3-e, »Vysšaja škola«, Moskva 1966.
8. I. M. Pul'kina: Učebnik russkogo jazyka dlja studentov inostrancev. Četvrtoe izdanie, Moskva 1968.
9. A. N. Gvozdev: Sovremennyy russkij literaturnyj jazyk. Cast' I. Izdanie vtoroje, Moskva 1961.
10. Slovar slovenskega knjižnega jezika I. Ljubljana 1970.
11. Slovenski pravopis. Ljubljana 1962.
12. S. I. Ožegov: Slovar' russkogo jazyka. Moskva 1963.
13. Slovar' russkogo jazyka I—IV. Moskva 1957—1961.
14. V. V. Vinogradov: Russkij jazyk. Moskva—Leningrad 1947.
15. A. E. Suprun: Imja čislitel'noe i ego izučenie v škole. Moskva 1964 (z obširno bibliografijo).
16. The Yugoslav Serbo-Croatian—English Contrastive Project. Publications. A. Reports 3. Zagreb 1970, str. 153.
17. Dora Maček: Numeratives and Quantitatives in English and Serbo-Croatian. The Yugoslav Serbo-Croatian—English Contrastive Project. A. Reports 2. Zagreb 1970, str. 56—77.
18. Robert P. Stockwell in drugi: The Grammatical Structures of English and Spanish. The University of Chicago Press. Chicago and London 1966.

Zapiski, ocene in poročila

ODLIČEN RUSKI PRIKAZ SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI MED OBEMA VOJNAMA

V zborniku Zamejske slovanske literature 20. stoletja, ki ga je lansko leto (1970) izdala Akademija znanosti in umetnosti ZSSR oziroma njen inštitut za slavistiko in balkanistiko, je znana moskovska slovenistka Jevgenija I. Rjabova objavila skoraj 30 strani obsegajoč pregled slovenske literature iz časa med obema vojnama (1918—1941). U zelo veliko mero poznavanja gradiva ter ustrezne literature je kot temeljno smer v razvoju te književnosti prikazala evolucijo pisateljev in poetov iz nerealizma (ekspresionizma) v realizem, ki je »privlačil vse zdrave sile, stremeče po konstruktivni udeležbi v progresu svoje dežele«. Ta proces naj bi se v bistvu začel že z odmevi in vplivi oktobrske revolucije takoj po prvi svetovni vojni, svoj višek pa dosegel s takkoimenovanim socialnim realizmom, ki ga predstavljajo Kranjec, Potrč, Ingolič, Kosmač. Tesno je povezan z globljim dojemanjem socialnih pritislovij na vasi, ki so jih znali prav književniki socialnega realizma povezoovati s širokimi občepolitičnimi procesi časa bolje od predhodnikov-kritičnih realistov (Kreft, Kozaka, Bevk) in seveda še veliko bolje od ekspresionistov iz dvajsetih let. — Po intenzivnosti, zgodovinskoosti in »znanstvenosti metode opazovanja

sveta« ter njegovega prenašanja v literaturo loči Rjabova tele poglavitne literarne struje in pojave med obema vojnama: dediče moderne, religiozno in kozmično usmerjeni ekspresionizem, socialni in revolucionarni ekspresionizem, anarhične tokove (besedni eksperiment, Podbevšek idr.), šibkejši sodasni slovenski proletkult, kritični ter končno socialni realizem. Resda je takšna delitev iz slovenske literarne zgodovine bolj ali manj znana, treba pa je ugotoviti, da jo je Rjabova ubesedila zelo logično in razvidno, vanjo pa z veliko mero spretnosti vključila tudi krajše označitve vseh vidnejših medvojnih slovenskih besednih umetnikov. Hkrati je treba tudi ugotoviti, da je to storila z veliko mero naklonjenosti: celo pri takšnih piscih, ki njenemu temeljnemu konceptu ne bi smeli biti prehudo pri srcu, denimo pri Preglju ali A. Vodniku, katerih »podoba sveta ... (sicer) podlega subjektivistični deformaciji«. Sem ali tja se resda prikrade vmes kakšna faktografska pomankljivost (Meško ni le Ksaver, pri Golii manjka letnica smrti — 1959 naslovi književnih del so prevajani nekoliko svobodno ipd.), v glavnem pa je treba ugotoviti, da smo s to razpravo dobili jasen, logičen, po naklonjenosti predmetu pa že